

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenként kétszer: esütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felolós szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Kiadó hivatal: K - Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

Gazdáink helyzete a 6.20—6.50 forintos buza árak mellett.

K. Vásárhely, 1895. aug. hó.

Országsszerte panaszkodnak gazdáink az alacsony gabona-árak miatt. Gazdasági értekezleteken, kongresszusokon napokon át tanácskoznak, miként lehetne magasabb, jutányosabb árfolyamot biztosítani a mezőgazdasági termények: buza s egyéb számára. Az egyik európai védvám szövetekezetről beszél, a másik a kormány közbenjövételét követeli: enyhébb szállítási díjtételeket, az aldunai gabona behozatalát korlátozó intézkedéseket, a nagy malomiparnak adott engedmények visszavonását, a tőzsde megrendszabályozását s több egyebet.

De hasztalan; a buza árak, akár van Romániával s Szerbiával védvám, akár nincs; akár van az országban jó termés, akár nincs, sehogy sem tudnak 6 frt 50 krról 12 frtra emelkedni úgy, amint a 70-es években láttuk. És ha ez így van, hogy miért van így s nem másképp, annak okának kell lenni; nem helyi, hanem világforgalomra szóló okának. A tőzsde-spekuláció, a „baisse-haussy-ra” játszás, a szabadverseny s még a tengeren tuli termények alacsony vám melletti behozatala sem tekinthetők a 6 frt 50 kros buza árfolyam valódi okozójának. A valódi ok egyenesen a mezőgazdaság megváltozott viszonyában, a tudományos racionálisgazdálkodási rendszer általános elterjedésében a vizen s szárazon szállítás olcsó s könnyebb, gyorsabb voltában keresendő. Ha Amerikában, Indiában, Ausztráliában s Oroszországban olyan drágán termelné-

nek mint nálunk, akkor bizonyosan magasabb volna a buza ára Magyarországon is, csakhogy a 12—14 forintos árak akkor sem volnának elérhetőek, mert ez igen magas ár, mely nincs helyes, igazságos arányban az előállítási költség s fáradság becsarához. A világ-piaczokon két tényező: a kereslet és kínálat szabják meg az árakat. Ha sok aranyat s olcsón termelnek, tehát ha nagyobb a kínálat, akkor az arannak is csökken az értéke, az ára, vagy a hogy mondani szokták az arany kurszusa. Van tehát egy határ felfelé s lefelé is, mely közt minden kereskedelmi cikknek az ára ingadozik. A búzának is van, de ez a határ sem a hat, sem a tizenkét forint; csak annyi bizonyos, hogy ez idő szerint még is közelebb van a hathoz, mint a tizenkettőhöz. Ha a gazda nem tudja hogy mennyibe kerül neki 1 métermázsza buza előállítása, akkor ezt a határt sem tudhatja, tehát nincs elfogadható plausibilis oka panaszkodni az igen olcsó gabona-árak miatt. Ez világos. Annak, hogy az ő évi mérlege nem mutat fel hasznót, számtalan egyéb okai lehetnek, melyeket talán nincs elég bátorsága bevallani, elismerni, s ezért ő is, mint mások, egyedül az alacsony gabona árak ellen tüntet. Pedig itt alább a lehető legpontosabb adatok nyomán be fogom bizonyítani, hogy a buza, rozs, zab, tengeri s egyéb oksszerű művelés mellett, még 6 frt 50 kr., illetve 5 forintos ár mellett is legalább 45 százalék tiszta hasznót hoz a gazdáinak. Hol van ennél jutalmazóbb foglalkozás; hol van olyan iparág, mely rendes körülmények között, tisztességes eljárás mellett, 45—50 százalék tiszta hasznót adna?

Hát igaz, hogy alig van kereseti ág vagy foglalkozás, vállalat, melynél mint a mezőgazdaságnál

a siker biztosítása végett oly sok különböző természetű tényezők működnek közre s az is tudva van, hogy a fel- és altalaj minősége legnagyobb mértékben befolyásolja a termés eredményét. Mert termőképesség tekintetében a legjobb és legroszabb talaj közt olyan viszony létezik, mint 1:18-hoz. Továbbá az sem titok, hogy a szántók, kaszálók távolsága a tanyahelytől vagy udvarháztól igen nagy különbséget okoznak a kiadásokban a trágyázás, gabona-behordás alkalmával. Ezer méteren tul minden 500 méter nagyobb távolság 14 százalékkal növeli a kiadást; a répa-hordásnál, trágyázásnál, gabona betakarításnál és a talaj művelésnél minden 100 méter távolság 1 százalékkal. Hát még mekkora idő s pénzbeli különbséget okoz az utak minősége? Jó utakon kétannyiszor megfordul ugyanazon időben a rakott szekér és kétannyit rakhat minden fordulásra, mint rossz uton; tehát a fuvarozási költség ugy viszonylik, mint 1: 4-hez. A vasuti szállítás tízszer nagyobb, mint az országuton. Ezenkívül nagyban befolyásolják az eredményt az időjárás változásai. E tekintetben Magyarországon, a tapasztalat szerint, minden 7 évben van egy kitűnő nagy termés 14 métermázsza például búzából; van két közép felüli 10—10 m. mázsát adó termés; van két közép alóli 6—6 m. mázsát; egy közép-termés 8 m. mázsát és egy rossztermés 4 métermázsát eredményező buzatermés. Ezeket összeadva s héttel elosztva tehát $\frac{58}{7} = 8.30$ m. mázsza átlag évi termésre számíthat a gazda.

Ebből azt a tanulságot is levonhatjuk, hogy nem ezszerű 7 évnél kevesebb időtartamra bérletet kötni, szoroznani. Megtörténhetik ugyanis, hogy e jó közép és közép felüli termések csak a 4-dik, 5-dik évben következnek be s 3 vagy 4 évon át

TÁRGZA.

Emlékezés Gábor Áronról.

— Felolvasás, a Bereczkben 1895. aug. 20-án tartott estélyen. —

Megvallom, nagy tévedésben éltem egész az utolsó pillanatokig. Ugy voltam meggyőződve, hogy emlék-ünnepet ülünk; holott a meghívó gondosabb áttekintése ép az ellenkezőről világosított föl. Hogy is volna az lehetséges, mikor amugy is oly kiesinyek arra, hogy a valódi nagyságért csak áldozatok nélkül is lelkesülni tudnánk!

Összejöttünk tehát, hogy mint másutt is, más-kor is megtörtént, bizonyos ezlra egy kis szellemi időtöltés után, ha tudunk és akarunk — tánc-zoljunk.

Mindazonáltal megmaradok korábbi meggyőződésem mellett s átugrom a divatos felolvasások szebb-nél-szebb tárgyait, ugymint az öltözködést, theafőzést, sétát, regényes kalandokat, etiquette-utasításokat, pletykát, a hétköznapi életben oly gyakran nyilvánuló önérdék-harcot stb., mert nemzetünk szabadságharczából augusztus 23-hoz múltóbb anyagot találtam s mert vele foglalkozva, — nagyon is szívemhez nőtt. Megmaradok azért is, mert Gábor Áron bereczki: hogy a mostani és későbbi nemzedék is tanulja meg, mert már is többen kezdték elfeledni: „Bereczki vagyok”! Ami pedig még jelenthet annyit, mint a római büszkesége: „En római vagyok”! Hiszen Bereczk 500 éves privilegiumaival s a természeti fekvésénél fogva ráháruló kötele-ségoknak igaz teljesítésével és nagyjaival vármegyéje történelmében tagadhatatlan érdemeket szerzett. Gábor Áron született 1814. november 7-én Be-

reeczkben azon a helyen, hol jelenleg a Gábor István-féle ház áll. Szülői voltak: Gábor István, városi nótárius és Hosszu Judit. Testvérei: Imre városi nótárius, a városnak több éveken át országgyűlési képviselője, majd 18 éven át polgármester: Dénes még a hatvanas években elhalt; Julianna, Mikó Istvánné és Anna, Kovács Mózesné.

A család ősrégi bereczki honorátor család, melynek ágából időnkint a bereczki magistratus alkotó elemekeket nyert. Székely gyalog katona (pixidarius) osztály volt, csekély vagyonai viszonyai következtében az azon módszer szerinti törvényes lusturn folytán. Eredett Lemhényből a 16-ik század elején, hova Gelenczéről származott el. Egv törzs a gelenczei Kádár-családdal.

A szűk családi körben Gábor Áron kevés időt tölthetett. Már kora gyermekiségében iskoláztatni kezdett édes atyja, előbb Eszterneken, majd Csik-Somlyón, hová akkoriban is a belső székelyek katolikus eleme csoportosult, hol akkor is annyi jeles hazafi nyerte gymnaziumi oktatását.

Csik-Somlyón Gábor Áron csak a retorikaig jutott el; mert akkor már elérte azt a kort, melyben az „Instruction für Grenh-Regimenter” című kormányrendeletnél fogva védkötelezettsége teljesítésére személyesen fegyverbé kellett állania. Hasztalan volt atyjának minden erőlködése, katonai erőszakkal vitték el Somlyóról s mint effectivus katonát tényleges szolgálatba állították.

Pár hónap alatt katonai fensőbbsege arról győződött meg, hogy Gábor Áronban valami oly különös tehetség lappang, melyet talán felebaráti szeretetből sem volna szabad paragonlagyni hever-ni. S így küldetett legalább a Bombardement iskolába.

Ugy nevezték régen a tüzérségi alantas tan-

folymot, melyet először Gyulafehérvárt, majd Budapéssten, végre Bécsben tanult ki. Két- és félévig volt távol a Regiment ruháján, élelmén és egyéb költségén, mely idő bőven elég volt neki arra, hogy kiváló praktikus tehetségénél fogva megismerkedjék alapjában azzal a tudománnyal, mely ezelőtt nem csak neki, de majdnem minden magyar embernek el volt zárva. A katonai tüzérségi tanfolyamon kitűnő technikus lett annál is inkább, mert már gyermek korában szabad idejét furással, magáással s más pepecselésekkel töltötte. Ugy látszik hangyaszcorgelommal tanulmányozta a szakkönyveket és szertárat; mert kis mintákban ágyu s puska-lövegeket készített, apró kis ágyukat öntött s azokat sajátkezüleg szerelte fel minden szükséges fa- és vasrészszel már akkor. Bizonyosan gyakorolta az esztorgályos, asztalos, kovács mesterséget is.

1845-ben jött haza, mint tüzér-káplár. Magával hozott egy nőt, névleg Jusztinát, kit egész életében magánál tartott és ki csak arra volt hivatva, hogy fájdalomában s az élet terhében vele megosztozzék, mert az itthon számára más gyümölcsöt nem termett. Ez a nő annyira ragaszkodott hozzá, hogy folytonosan ott állt oldala mellett a leghevesebb ütközetek golyózáporában s ott a magas kitüntetések polcán is.

Édes atyjának a terhes család mellett ugyszólva kevés birtoka lévén, meg a nótáriusság is csak az éhenhalástól mentette meg gazdáját; Gábor Áron itthon igyekezett, hogy legalább a megélhetés szempontjából értékesíthessen valamit tanulmányai-ból. És hogyan? Ágyut és puska-porot nem gyárthatott, mert azt a k. k. Regiment nem engedte s nem is volt az ágyu-öntés akkor — még talán most is — szabad ipar. Más mesterséghez pedig nyíltan nem foghatott az akkor divócézhérendszer

rosz és közepen alóli termés volt. Ez esetben a bérlő okvetlen föntkre megy például 23 évre kötött szerződés mellett. Számtalan eset bizonyít ezen tapasztalati tényállást illetőleg.

(Folyt. köv.)

Tanügy.

A tanítótestületi élet ujjaszervezése.

K.-Vásárhely, 1895. aug. 15.

(Folytatás.)

Lássuk tehát, hol a hiány és mit kellene tenni a jövő érdekében.

A módosítás alá kerülő népoktatásügyi törvényt a 147. §-t még sok mással meg kellene toldani.

Ugyanis: Mondja ki a törvény, hogy minden vármegye területén a tanítással foglalkozó egyének tekintet nélkül arra, hogy mily jellegű iskolánál működnek, egy vármegyei tantestülettől alakulni kötelesek.

Ezen tantestület feloszlának: először, az iskolák jellege szerint szakcsoportra, u. m. középisk. szakcsoport, polgári fiúisk. szakcsoport, népiskolai, óvodai stb. szakcsoport. A tantestületek ily szakcsoportjai gyűléseiket augusztus hóban vagy szeptember elején, egy évben csak egyszer — szükség esetén többször is — tartanak. Ekkor megállapítanak a használandó tankönyveket, tanmenetet, stb. s beléti dolgokat, taneszközöket ismertetnek, gyakorlati tanítást tartanak, hogy az egész megye területén a haladás lehetőleg egyforma, azonos legyen.

2-szor járáskörre. A járáskörnek tagja lenne minden tanfőfi, ki azon járáskör területén lakik. A tanügy emelése, általánosítása szempontjából a járásköri gyűlések évenként egyszer, lehetőleg április 15-től május 20-ig felváltva, hol egyik, hol másik községben tartatnának, melyet maga a kör tetszése szerint jelölne meg. E gyűléseken csak is paedogógiai értékezők és tanügyi fontosabb mozzanatok, felsőbb hatóságok általános rendeletei, a tanítás általános érdekeit érintő ügyek tárgyalatnának.

3-ik főcsoportját, zömét képező maga a tanítótestület, mely közgyűlést évenként egyszer tartana, a testület által időről-időre megjelölt helyen.

A közgyűlés — tekintettel a szaktestületekre — a maga gyűléseit november hó elején vagy október hó végén tartaná. A központi titkár úgy a szak-

csoportok, mint a járáskör évi működéséről részletes jelentést terjesztene elő. E közgyűlésen tárgyalatnának az országos központtól leérkezett időközben elnökileg kinevezett vagy felkért szakelőadói véleménynyel ellátott javaslatok, tételek, leiratok. A megye területén állomást foglalt új tanítók beiktatási ünnepélye, eskütelő is ekkor történnék. A midőn egyik új tag a paedogógiai köréből székfoglaló beszédet tartana.

Erre az elnök jó előre mindig azon egyént kéri föl, kit legjobbnak és alkalmasabbnak ismer. Fölkéri e megbízást elfogadni köteles. Egyedüli mentség csak egészségi állapot, vagy súlyos családi körülmény lehet. Az eddigi rendszer szerint a tanítótestület közgyűlése csak is a haladni vágyó ifjú tagokra tett mélyebb hatást, míg a közönyösebb rész, még a gyűlés tárgyai iránt sem tanúsított érdeklődést.

A ki pedig a nevelésügy szép mezején haladni akar, annak az öregebbektől tanulni kell.

Nagyon emelné a tanítói összetartást, tekintélyt, munkásságot, ha a tanítók iskolai, társadalmi és testületi jogkörét rendes szabályzat korvonalozná, a tanítók sérelmei, vétségei első sorban a testület kebeléből 3 évenként választott 6 rendes és 3 pótagból álló fegyelmi-bíróság által tárgyalatnák. Ennek ítéletével szemben II. fokú hatóság lenne a kir. tanfelügyelő és közigazgatási bizottság. III. fokú a vallás- és közokt. minisztérium.

A tanítótestületeknek lenne egy negyedéves füzetes értesítője, melynek kiadási költségeit a testület pénztára fedezné és az évi tagdíj fejében minden testületi tag ingyen kapná. Ezen értesítőben megjelenőnek a szakértekezőletek, kör- és közgyűlések jegyzőkönyvei, a felolvasott szép paedogógiai munkák, a negyedéven előfordult országos paedogógiai események, hasznos tudnivalók. Oly nagy haszon háramlanék ebből az általános haladásra, hogy azt elmondani, pénzzel megfizetni lehetetlen. A tagok tudnák a határozatokat, figyelemmel kísérnék a közérdektől mozzanatokot és nem volna többé egy se oly együgyű, hogy a Nt. apjánál fölháborító kérdéseket tegyen. Ha még is tenne, csak saját butaságát, képtelenségét árulná el s méltó volna arra, hogy a tanítói nevet mással cserélje fel.

(Vége köv.)

Irodalom.

— Egy darab világtörténet az, a mi élénk táru, mikor a „Röptében a nagyvilág körül” című díszmű 11-ik füzetét felnyitjuk, melynek első képe a Louvre épületét mutatja be, a francia királyok évszázados székhelyét. Ezt követi a londoni Trafalgar square Nelson admirális fonség szobrával; a dublini vámpalota, mely egyike a legimpozánsabb középületeknek, majd a német birodalmi kanczellár palotája, melynek egyszerűségét látva, bizony kevés ember bírja elképzelni, hogy ebben az épületben mily világfelforgató tervek születtek. A következő kép a krakkói Mária templom remek oldarát mutatja be, melyet a nápolyi öbölnek és a velencei piazzetának fényképei követnek. Most Palermo-nak remek látképe táru élénk a Monte Pellegrinóval, míg szemközt Madrid egyik szép közterében gyönyörködhetünk. A következő fénykép Oportot, Portugália e regényes fekvésű városát mutatja be. Utána az orosz ezárok rezidenczája, a híres téli palota és az athenai Parthenon romjainak fényképe következik s a sorozatot a Cap Spartei Tangerben, Botlehem látképe Palestina-ban, a Bunker-hilli (Massachusetts) 67 méter magas emlékoszlop és Atlantic City tengerpartja a maga nyüzsgő életjével fejezi be. Mindegyik kép egy darab élet, mely mintegy megelőveniti szemeink előtt ez ősmert és ősmertelen tájakat. Ez a füzet is, mint a többi, vidékre küldve 35 krért rendelhető meg az Egyetértés kiadóhivatalában Budapestben, mely előfizetéseket is elfogad az egész műre (16 füzet) 5 frt 60 krral; 8 füzetre 2 frt 80 krral; 4 füzetre 1 frt 40 krral.

— Az 1000 éves Magyarország és az 1896-iki milleniumi országos kiállítás. Nagyszerű díszmű készül ezen cím alatt a nagyméltóságú m. kir. Kereskedelemügyi miniszter legmagasabb pártfogása mellett, a m. kir. államvasutak és az ozredéves kiállítás igazgatóságának kezdeményezésére, valamint azoknak közreműködésével. Laurencie Gyula e téren hírneves ismert irodalmi vállalkozó kiadása alatt. Ezen képos díszmű az ismeretes „Röptében a Nagyvilág körül” című műhöz hasonló eredetiséggel fog annak mintájára megjelenni. Nem csak honfitársak részére fog nagybecsű Albumot képezni, hanem főképpen az egész külföldnek, mely oly kevés tájékozottsággal rendelkezik

miatt, melynek hatalma vala élet és halál fölött; nem azért, mert nem bejegyzett cégégnél sajátította el előleges ismereteit.

De a megélhetés módjának terhe vele együtt sújtotta talán az egész néposztályt. Hiszen az 50-es évek előtti katonai rendszer alatt egy, a katonai osztályhoz tartozó egyénnek más életpálya nem igen jutott, mert az ifjkorban, midőn tudássá kezdett a tanulás megérni, erőszakkal is elzárattott attól, s a porhüvely inkább rideg katonai szellemmel töltöték be, hogy ekképen a k. k. Grenz-Regimentnek annál alkalmasabb objektuma legyen, hogy a nagy hadi kontingens létszámában esakis egygyel szerepelhessen. De talán nem is ez az 1-es szám értéke volt a tényező... Vajjon nem lehetne-e azt gyanítanunk, hogy a rendkívül élénk, életrelváló, tudvágyó, erős ideg- és szellemi-erővel rendelkező székely nép, mely régesrég is annyi garabonciát okozott a fejedelmeknek is... a hatalom által mesterségesen oda béníttatott, hogy a tudás benne soha meg ne érjen, hanem csak annyira, hogy kaplár vagy filler lehessen fiaiból? Lehet-e ezt egyőbnek tulajdonítanunk? Hiszen a székely embert mesterségesen és erővel tartották vissza attól, hogy magát teljesen kiképezhesse. A zöm, az egészséges székely katona-elemnek nem volt alkalma, ha lett is volna módja szellemi téren tovább haladni; s így igen sok rendkívüli tehetség paragon maradt, a fegyver terhe alatt elposványosodott, a közéletnek szinte alapjában elveszett... A kik valami uton-módon fölemelkedhettek, azok minde-nike hirrel, dicsőséggel futotta meg életét. A magyarországi és erdélyrészi vármegyék nemes családjai élénk bizonyítékot szolgáltatnak ennek az állításnak alaposságáról.

Igy lett Gábor Áronból is a közélet terén egy

kontár asztalos, esztergyályos, kovács, lakatos, kerek, ki barátságából, kinek és mikor tetszett, dolgozott s mikor nem tetszett, olvasott, rajzolt és buvázkodott. Az 1868-iki nagy tűzvész alkalmával pusztultak el Gábor Imre ur gabonása padlásán, jelenleg főszolgabíró, Gábor Péter ur, akkor jogász által nagy gonddal összesezett, rendezett, nagyjára német és francia nyelvű technikai, ágyutudományi könyvei sok száz példányban és ezer darabot meghaladó kézi rajzai és műszerei. Földalomb, hogy a család ezeket nem menthette meg! A tűz maradványává lett minden! Az is nagyon feltűnő, hogy a vele egykoruaknál sem igen őrzi bár kegyeletét is csak egy legkisebbke tárgy, mely a mester művére vallana. Az „1848–49. Történelmi Lapok” egyik hasábján úgy olvastam, hogy Nagy Sándor hidvégi ev. ref. lelkész, ki mint tűzér főhadnagy szolgált Gábor Áronnal, Seps-Szentgyörgyön a Székely Nemzeti Múzeumnak adományozott volna egy arasznyi hosszúságú pisztolyt, melynek csőve sárgarézbe van öntve, egészen az ágyúcsővek mintájára, s a melyet az adományozó Gábor Árontól kapott volna ajándékban; de hogy e tárgy is a mester műve lett volna, arra a nevezett lap hasábjain fölvilágosítást nem találtam.

Igy lángeszének alkotásaiból talizmánul mitse birhatunk. Mire való is a székely embernek az offéle dolog? Az istenigondviselés talán így tartotta jó-nak, hogy az ilyen dolgoknak még hire-hamva se maradjon meg nálunk!?

De hagyjuk e sötét képet!

Hazánkat, nemzetünket szomorú idők fenyegették. A beborult láthatáron terhes felhők tolongtak... De a távolban már itt-ott igyekezett a nap erőszakkal is áttörni, hogy áldásos jótékonyságát éreztesse Magyarországon is... A szabadság nagy eszméje, ragyogó napja tüzes arccal emelkedett

ki nyugat nagy tengeréből s nyugatra és keletre tüzte erős sugarait. Valahára rohamosan kezdettek hozzánk is bevilágítani daczára a sűrű felhőknek, a bécsi intriguáknak. S a népek rendkívüli lelkesedéssel fogadták a századok óta elfeledett, félretett szabadság geniusát és mint egy szív, egy lélek úgy dobogott fel Magyarország népe is 1848 márczius idusán Európával s követelte az ember legtermészetesebb jogait: a gondolat és szólásszabadságot, a jogosan szabad eszelekvést.

Ez pedig nem tetszett azoknak, kik megszokták már, hogy maguk gondoskodjanak, szőlhassanak mások helyett; maguk bitorolják milliók eszelekvési jogát, élvezetét, nagyon természetes azok rovására és saját előnyükre. A hatalom tehát szembe is szállt nyíltan a fellegeken áttörő napsugarakkal; és így történt, hogy a növényzet, a nép, hová csak eljutottak az éltető sugarak, még rohamosabban kezdett fejlődni s rövid idő alatt hatalmas izmos és erőteljes törzsszé nőtte ki magát, hogy annál rohamosabb változás keletkezett az egész vonalon, daczára minden erőszakoskodásnak... A nép felismerve önmagát, nem törődik a már-már igazságtalan hatalommal s erotikusan fejt ki teremő erejét... Mintegy villámsapásra riadt fel minden magyar... És bár szeretett néptestvéreink, hasonlóan ama bizonyos vízi-növényzethez, a hipar-fajhoz, valami különös ragaszkodással igyekeztek minket otthonunkhoz lokálni olyképen, hogy édes szülőinket, testvéreinket, fajrokonainkat ölték, rabolták, pusztították, még is mint egy szívnek egy dobbanásaként állt készen az egész nemzet s ellenállhatatlanul kiáltotta oda: Szabadság!... s kezdette meg dicső munkáját.

(Vége köv.)

a mai Magyarországot illetve, írásban és képből fogja hazánkat bemutatni; így az ezredéves kiállítás nagyszerű építményeit, valamint egy a fővárosnak, mint az egész országnak gyönyörű építkezéseit, ezenkívül a magyar kir. államvasutaknak festői fekvésű tájait az Adriától a Kárpátokig, a magas Tátrától Erdély havas bérceiig. Hogy pedig ezen páratlan képgyűjtemény minden nemzetre nézve hozzáférhetővé tétessék, négy nyelvből fog egyszerre kiadatni, ugymint magyarul, németül, francziául és angolul. A díszmű nagy alakban jelenik meg 12, egyenként 16 képet tartalmazó sorozatban. A füzetnek 40 kros, tehát mesés olesó ára (az egész mű tehát 12 füzetben csak 4 frt és 80 krba, 8 márká vagy 10 frank), csak olyképpen állapítható meg, hogy részben az előállítási költségeket államilag fedezi, különben pedig tömeges kelendőségre számítatik. Megrendelés minden bel- és külföldi könyvkereskedő útján már most eszközölhető, valamint a kiadás igazgatóságánál Budapest, New-York palota.

Mindazon t. előfizetők, kik előfizetésükkel hátrálékban vannak, kéretnek annak beküldésére.

Ujdonságok.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Székely Melinda kézdívasárhelyi lakost és a debreczeni Stefánia-árvaház volt tanítónőjét, a debreczeni tanítói orsz. leány-árvaházhoz árva-anyává nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A földmívelésügyi miniszter Ladányi Aladár orszébetvárosi kir. járásbíróiági végrehajtót, a brassói kir. járásbírósihoz helyezte át.

— **Hangverseny.** Vasárnap d. u. 5 órakor tartotta meg városunk ismert zongora-tanítónője Patakiné Debreczenszki Vilma arasszony magánhangversenyét az Uniókeri színházban, a közönség teljes érdeklődése nélkül. Ha egy-egy áttutató zenész vagy énekes eszébe jut a közönség előtt kell hogy szerepeljen, az nem baj, de midőn egy idevaló ismert zongora-tanítónő tart előre közzé tett programmal hangversenyt és a közönség ugy szólni tűntetőleg távol marad, ez a zenekedvelő közönségre határozott szegény. Patakiné arasszony egy ambíciós zongora-tanítónő, ki nem csak tanít, de ő maga is folytonosan tanul s erről eléggé meggyőződöttette azt a néhány hallgatót, kik jelen voltak hangversenyén s kik az ügyesen előadott program számokat hálásan és lelkesen tapsolták meg.

— **Az árvák kirándulása.** Az „Erzsébet” árvaház növendékei a gelencei gróf Mikes-féle fűrésztelephez tanulási kirándulást tettek. A málnatermő havasok bozótos oldalai, a gyártelep élénk mozgalmi, gépek és villanyvilágítás gazdag és érdekes látványokat nyújtottak a vidám gyerekcseregnek. A telep derék igazgatója nem lévén honn, kedves neje előzőeken szíveséggel Homonnay Károly telepfelügyelő urat adta kalauzál. Az izletes jó ebéd után vig dallal vonultak be Csibé Tamás gelencei plebános ur vendégzerető házához, hol gazdag osonna és páratlan szívélyes szeretet várt rájuk. Egy kedves nap emlékével gazdagabbak a szegények s legyenek boldogok, kik ezt nekik szerezték és fűszerezték.

— **Térzene.** Az önkéntes tűzoltó-egylet zenekara szeptember 1-én (vasárnap) d. u. 4 órakor igen sikerült térzenét rendezett. Már kora délután szokatlan mozgalom volt észrevehető a város főterén s mire a zene kezdetét vette, a közönség tömött sorokban foglalt helyet a főtér kétoldalán levő sőtá-helyeken. Az emberek kíváncsiak voltak s kíváncsiságuk valóban ki is lett elégítve, mert a tűzoltó-egylet zenekara bámulatos eredményről számolt be a nagyközönségnek, megmutatván azt, hogy szakértő vezetés mellett ép olyan jól kezelhetők hangszereiket, mint műhelyükbe a szerszámot. Örömmel üdvözljük e helyen is a jóra való testület zene-osztályát s kívánjuk, hogy derék karmesterük vezetésével mellett haladjanak tovább is a megkezdett jó uton.

— **Hangverseny.** Steiner Gizella k. a. a külföldön is előnyösen ismert ezimbalom-művész aug. 31-én tartotta hangversenyét a tanácsház nagytermében, kevés számú közönség jelenlétében. A kisasszony precíz ezimbalomjátéka pedig nagyobb közönséget is megérdemelt volna. Rokonszenves megjelenésű, ügyes játékos a kisasszony, sőt a ezimbalom mellett majdnem művész is, de a hangja még ez idő szerint nagyon is iskolázatlan, úgy, hogy énekével csak elronthatta azt a hatást, melyet szóló ezimbalomjátékával elért.

— **Tűz.** Multi szombaton d. e. 11 órakor nyugtódí id. Pap András istállója meggyuladt s több gazdasági melléképületekkel együtt leégett. A tűz oka ismeretlen.

— **Öngyilkosság.** Mártonfalvi Gál István felakasztotta magát. Különös egy ember volt. Első neje a családi viszály miatt ezélt mintegy husz évvel épp azon helyre, hová most az öreg ember, akasztotta volt fel magát. Gyermekeit csekély vagyonából kitagadta; második nejét s ettől született gyermekét 18 évi együttélés után elkergette. Meghasonlott Istenével is, midőn vallását a kepefízetés miatt elhagyta. Végül önmagára is ránt s véget vetett életének. Az a furesa, hogy ez az öreg ember nagy templom-gyakorló volt.

— **Szerencsétlenség.** S.-Szt.-Györgyön a Nagy Mózes gépe a beeresztőnek egyik karját eltörte. Beszállított a Ferencz József kórházba.

— **Osztály-sorsjátékok.** A 1896-iki ezredéves kiállítás alkalmára a magas kormány a képviselőház előzetes határozata folytán osztály-sorsjátékok rendezésére adott engedélyt, melyek elsője a folyó év október 16-ától 19-éig egy királyi közjegyző és tanuk jelenlétében, Budapesten nyilvánosan megejtendő húzásával veszi kezdetét. Az osztály-sorsjáték intézménye nálunk még ujdonság, de a külföldön már évszázadok óta divik s mindenütt szépen vált be. Tény, hogy a sorsjátéknak ez a nemű bir a közönségre legnagyobb előny, mert mindenki könnyen számíthatja ki nyerési esélyeit s oly mérvben vehet benne részt, a mennyire viszonyai megengedik. — Az osztály-sorsjáték-vállalat az állam felügyelete alatt áll, a sorsjegyek csak a hivatalos névértékben adhatók el s csupán eredeti sorsjegyek léteznek, melyek mindegyikén a magyar ezimer, az osztály-sorsjáték-igazgatóság aláírása és a gyűjtő címe áll, mely a sorsjegyet eladta. — A sorsjegyek már forgalomban vannak és Heintze Károly vezérügynök által (Budapest, Szervitátor 3.) adatnak el.

Különfélék.

— **Gyilkos villám.** M. hó 26-án délután egy óra tájban Csikszeredában a villám lecsapott szoredai Bíró Imre lakóházába, találván egy tíz éves leánykát, a kit rögtön életétől fosztott meg a nélkül, hogy rajta égési sebeket, avagy a házban gyulást okozott volna.

— **Megölte az unokaöccse.** György-Szent-Miklóson Portik János és unokaöccse György István székely legény valami birtokjogi miatt egymásra boszusak voltak. A Portik-család mint gyám György István árvát birtokában többször megrövidítette; különösen Portik János bánt vele csalárdul; a mi a legnagyobb mértékben felkelte a megkárosított árva haragját. Ily érzések között augusztus 15-ikén délután a mezőszéli ezinkusház koresmájában tánc közben találkoztak a két rokon legény. Az ivószobában csakhamar kitört belőlük a harag, egymásba kötöttek, s a sokkal erősebb és idősebb Portik János felképezte a 17-13 éves legénykét, a ki pedig egy üveget vágott nagybátyja fejébe; mire aztán ennek a dühe elől a többi pajtások az ablakon át elmenekülni segítettek. A községháza előtt vette csak észre, hogy szégyenszemre kalap nélkül van s egy-két vele volt pajtás biztatására visszament a kalapja után. Ekkor ismét nagybátyjának kezei közé kerülvén, ez két füleit fogva a falhoz feszítette s verte a legényke fejét, ki e közben elővette bieskáját s nem is gondolva azzal, hogy hová merre irányozza azt, Portik J. felé szurt. A

szurás ennek nyakát érte balfelől és pedig oly szerencsétlenül, hogy a főeret egészen elvágta. A vér egyszerre elborította mindkettőjüket; a tettes magát feljelentendő, a esendőrköz futott; a megszurtt Portik pedig a nagy és rohamos vérvesztéstől leorogott. Egyik kezével sebt sebt szoritotta be s a halált érezvén reá nehezedni, azt mondotta a körülte álló legényeknek: „No, szervusztok, én meghalok” s még négytől el tudott bucsuzni s velők egyenként kezét fogni: azután eszméletlen állapotba merült. Így vitték az orvoshoz, kinek segítségével a halás seb miatt már nem használhatott, még ott nála meghalt. A szerencsétlenül járt legény iránt nem igen nagy a részvét, mert duhajkodó természetű volt; a mult őszön is egy duhajkodás alkalmával a esendőrköz egészen lehasította a felső allát, s az is általános tudva volt, hogy unokaöccsével rosszul bánt. Az egyenletlenség most mindkettőjökre szerencsétlenséget hozott.

Apróságok.

— Miben hasonlítanak egymáshoz: trónörökös és fiatal asszony?

— Mindketten uralkodni vágnak.

*

— Valóban nem tudom — szól a gazda az inasához — én vagyok-e bolond, vagy te?

— Nem hiszem — felelt az inas — hogy a nagyságos ur bolond inast tartana a házában.

*

Kerülővel.

Két ismerős találkozik.

— Nem volna-e kedved ma velem ebédelni?

— Miért ne?

— Hát akkor ma eljövök hozzád ebédre.

*

Ritka pénz.

— Lásd, ilyen tízforintost nem sokat találhatsz.

— Nem látok rajta semmi különöst.

— Pedig van egy különös sajátsága.

— És az?

— Hogy az enyém.

*

Amerikai hirdetés.

Tegnap az Olympia-színházban hazamenet elvesztettem az anyósomat. A ki megtalálja és visszahozza, azt főbelövöm.

Jack Puff,
kapitány.

*

Nőnevelés.

Öreg ezredes (a kolostorból hazaérkezett unokahúgához): — Hugom, megörközösed öröme kérsz nekem egy grogot!

Unokahug (zavartan): — Grogot? Bácsikám, azt nem tudok készíteni, nem is tudom, hogy mi az!

Ezredes: — Micsoda? Még grogot sem tudsz készíteni? Hát mi az isten nyilat tanulatok voltaképpen a kolostorban?

*

Késő bánat.

— Tegnap szombat volt — így tépelődik Péter gazda — és én nem ittam le magamat. Ez már azért is csúf dolog, mert világéletemben soha helyre nem hozhatom.

*

Szakszzerűen.

Beteg a joekey; az orvos megvizsgálja és fejesőválya szól:

— Bizony, ez rohamos tüdővész.

— A páciens aggódva szól:

— Nem lehetne ügötre szoritani.

*

Szeretet.

— Lili kisasszony öt éves. Anyja lábainál játszik az aranyfürtű baba és a mama becézgetve kérde:

— Ugy-e édes, nagyon szereted a mamádat?

— Lili kisasszony felkiált:

— Igen, igen! Ugy szeretlek, mintha egyetlen egy leánykám lennél.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik — fekete, fehér és színeseket — 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázottakat, damasztot sat. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 minázatban sat.) postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (cs. k. udvari szállító) selyemgyára **Zürichben**. Svájcba címzett levelekre 10 kros levelező lapokra és 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irtmegrendelés kponatosan elintéztetnek.

Sz. 16233—1895.

Hirdetmény.

Háromszékvármegye igazoló választmánya részéről ezennel közhirrétetik, miszerint a vármegyei törvényhatósági bizottság legtöbb adót fizető bizottsági tagjainak az 1896-ik évre érvényes névjegyzéke a sepsi szent-györgyi és kézdívásárhelyi m. kir. adóhivatalok hivatalos kimutatása s az egyesek részéről netalán beadandó felszólalások alapján Háromszékvármegye székházánál folyó évi szeptember hó 9. és 10-ik napjain mindig d. e. 9—12 óráig tartandó nyilvános ülésben fog véghez vitetni.

Felkéretnek mindazok, a kik a hivatkozott törvény 26 §-a alapján adójuk kétszeres számításához igényt tarthatnak ez iránti nyilatkozatukat írásban vagy élő szóval az ülések tartalma alatt az igazolóválasztmány-

nak jogosultságuk igazolása mellett tudomására juttatni szíveskedjenek.

Sepsi-Szent-Györgyön, 1895. évi augusztus hó 29-én.

Ujjvárosy József,
igazolóválasztmányi elnök.

118. 1—2.

Sz. 4194—1381

1895. évi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdi-vásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirrre teszi, hogy kézdívásárhelyi Jancsó Dénes és Papp Ilona végrehajtatónak k.-vásárhelyi Binder János végrehajtást szenvedő elleni 324 frt 2 kr tökekövetelés s járulékaik iránti végrehajtási ügyében a kézdívásárhelyi kir. törvényszék területén levő K.-Vásárhely területén fekvő, a kantai 854. sz. tjkben foglalt 1733 hrszmu. 330 frt 70 kr és az 1439 sz. tjkben foglalt 1744 hrszmu és 121 frt becsértékű ingatlanokra az árverést fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy fennebb megjelölt ingatlanok az 1895. év október hó 4-ik napján délelőtt 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Az árverezni szándékozók tartoznak ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3.333

sz. a kelt I. M. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenniavagy az 1881. LX. t. cz. 170 §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű térítvényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Kézdi-Vásárhelyt, 1895. aug. hó 8-án.
119—0

Gaal István,
kir. rendelt egyes bír.

Háromszékvármegye alispánjától.

Sz. 16072—1895.

Hirdetmény.

Háromszékvármegye alispánja ezennel közhirrre teszi,

miszerint a vármegyei legtöbb adót fizetők 1896-ik évi névjegyzéke kiigazításának alapjául szolgáló adóhivatali kimutatások az 1886. évi XXI. törvény cz. 25. §-sa rendelkezéséhez képest a vármegye székházánál a főjegyzői irodában megtekintésre kitétetek, s folyó évi szeptember hó 6-ig bezárólag bárki által betekintheők, s azok ellen a netalán szükséges felszólalások az igazoló választmány összeülése előtt megtehetőek.

S.-Szentgyörgyön, 1895. évi aug. hó 27-én.

Tompa Miklós,
alispán.

(171.) 2—2.

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában

olcsó áron

felvétetnek.

HANKÓ ÉS HORGÁSZ

ÁSVÁNYVIZEK.

„Hankó“ megfelel a Karlsbadi híres vizeknek s bátran nevezhető magyar Karlsbadinak. Ennek használatára mindenféle gyomor-bélbaj és aranyeres bántalmak biztosan gyógyulnak.

„Horgász“ összetétele ugyanaz, mint a világhírű Gleichenbergi. Kitűnő hatása fényesen bebizonyult gége-, tüdőbajoknál és enyhébb gyomorhajoknál. A „Horgász“ viz mint **kitűnő borviz** borral is igen jól élvezhető. Ennek élvezete mellett hosszabb mulatság után is kellemetlen érzése, főfájása nincs az embernek.

KIZÁRÓLAGOS FŐRAKTÁR:

Ifj. Jancsó Mózes

nyomdatulajdonosnál

Kézdi-Vásárhelyt.

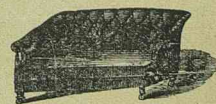
SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkáltruganyos **szalon-butorok** minden minőségben. Teljes gárniturák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle **divány ottománok** faragotttömören hajlitott **faszékek**, és **fügönytartók**, **tükrök**, **toilett-asztalok**, **lőszőr** és **tengerifü matrácok**, **gyermekmekkcsik** és **sodronyágybetetek** galvanizált sodronyból, tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 forint.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

Az anyakönyvvezetők részére előirt **ékek** és **diványok** jutányos áron kaphatók.

(1)

Ny. Ifj. Jancsó Mózes-nél Kézdi-Vásárhelyt